

Handläggare: Marie Janemar
Telefon: 08-508 18 049

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2009-06-11

Yttrande över revisorernas årsrapport 2008 för Farsta stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisorernas årsrapport.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Stadsrevisionen har efter granskningar av verksamheten 2008 inom Farsta stadsdelsnämnd överlämnat en årsrapport. Denna kan sammanfattas i följande punkter.

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat är tillfredsställande
- Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig
- Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid staben i samarbete med övriga avdelningar.

Årets granskning

Stadsrevisionen har granskat verksamheten inom Farsta stadsdelsnämnd 2008 och överlämnat en årsrapport. Granskningen omfattar följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens delårsrapport/bokslut och räkenskaper

I det följande redovisas revisionsrapporten per rubrik med revisionens bedömning och förvaltningens synpunkter.

Nämndens resultat

Revisionen bedömer sammanfattningsvis att nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

Ekonomi

I revisionsrapporten konstateras:

Nämnden redovisar ett sammanlagt nettoöverskott på 6,1 mnkr före resultatöverföringar och 1,9 mnkr efter.

Den största avvikelser mot budgeten finns inom individ- och familjeomsorgen och gäller kostnaderna för barn och unga som placerats på hem för vård eller boende. Avvikelse mot budget finns också inom utförare äldreomsorg och beställarenheten för funktionsnedsättning. Överskott redovisas inom förskolans verksamhet.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen fortsätter att arbeta aktivt med att få budget i balans inom ovan nämnda verksamhetsområden. Samtliga enheter med underskott har upprättat åtgärdsplaner.

Verksamhet

I revisionsrapporten konstateras:

Nämnden har nått de av kommunfullmäktige beslutade målen för verksamheten. Vidare har nämnden i huvudsak uppfyllt sina egna mål och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet. Det finns avvikelser från kommunfullmäktiges fastställda indikatorer. De väsentligaste rör ekonomiskt

bistånd, barngruppernas storlek, andelen förskollärare, sjukfrånvaron och användning av utredningsmetoderna DUR, ASI och BBIC inom individ- och familjeomsorgen.

Revisionskontoret har granskat årsredovisningen med stickprov. Bland annat har en kontroll skett om det finns tillräckligt underlag för nämndens bedömning av hur indikatorerna har uppfyllts. Revisionskontoret konstaterar att det i huvudsak finns tillräckliga underlag.

Vidare konstateras att årsredovisning har en bra struktur och följer kommuncentrala anvisningar och att den i huvudsak är ett tillräckligt underlag för att nämnden ska kunna utöva tillsyn över sin förvaltning och ta ansvar för verksamheten.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Osäkerhet kring måluppfyllelse inom försörjningsstöd kvarstår för 2009. Arbetslösheten har också ökat i staden de senaste månaderna. Förvaltningens viktigaste motåtgärd för att möta detta är ett intensifierat samarbete med Jobbtorget och arbetsförmedlingen. Att arbeta med flerpartssamtal och utveckla ett gemensamt förhållningssätt gentemot den sökande blir än mer nödvändigt.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att minska sjukfrånvaron enligt verksamhetsplan. I tertialrapport 1 2009 gjorde förvaltningen bedömningen att resultatet av de aktiviteter som genomförs gör att årsmålet 7,9 % kan nås.

Utifrån det ökade behovet av förskoleplatser och för att storleken på barngrupperna inte ska öka fortsätter utbyggnaden av förskolan.

Målet 50 % för andelen förskollärare uppnåddes inte under 2008. Däremot ökade andelen från 33 % till 44 % under året. Arbetet att utöka andelen förskollärare fortsätter i samverkan med Lärarförbundet.

Kompetensutvecklingsinsatser har genomförts inom individ- och familjeomsorgen för att öka användandet av de olika utredningsmetoderna. Prognosen är att förvaltningen kommer uppnå målen för 2009.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Stadsdelsnämnderna har fått tre särskilda uppdrag av kommunfullmäktige. Bland annat uppmanas stadens nämnder att tillämpa stadens IT-program och e-strategi samt att genomföra en anpassning av dessa till den egna verksamheten.

Vidare uppmanar fullmäktige nämnderna att tillämpa en antidiskrimineringsklausul i stadens upphandlingar. Nämnden har enligt revisionskontorets bedömning i huvudsak fullgjort dessa uppdrag.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

I revisionsrapporten konstateras:

Revisionskontoret bedömer att nämndens verksamhet inte helt har bedrivits i enlighet med de lagar, föreskrifter och riktlinjer som reglerar verksamheten. Uppgifterna måste stämmas av på ett bättre sätt inför kommande rapporteringstillfällen.

Domar

Stadsdelsnämnderna ska i årsredovisningen ange om nämnden har verkställt de domar som efter överklagan till länsrätten/kammarrätten har gått emot nämndens beslut om bistånd. Revisionskontoret har jämfört de uppgifter som lämnats via ILS-webben och den blankett som bilagts årsredovisningen. Jämförelsen visar att nämnden rapportering inte är helt tillförlitlig. I årsredovisningen har olika uppgifter redovisats om antalet domar inom verksamheten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning som gått nämnden emot.

Ej verkställda beslut enligt SoL och LSS

Bestämmelser om rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut anges i SoL (socialtjänstlagen) samt i LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Stadsdelsnämnderna ska kvartalsvis till länsstyrelsen och revisorer rapportera gynnande beslut om insatser som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum. När det finns ej verkställda beslut ska även uppgifter lämnas på individnivå för varje beslut. Inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning har revisionskontoret granskat alla stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut. Granskningen visar att det finns avvikelser i de uppgifter som har lämnats i ILS-webben, i bilagan till årsredovisningen och till revisorerna. Endast två stadsdelsnämnder har en korrekt rapportering när det finns ej verkställda beslut. Farsta är en av de stadsdelsnämnder där redovisade uppgifter inte överensstämmer.

Stadens uppföljning och tillsyn

Stadens förskoleinspektörer har granskat förskoleenheten Farsta strands förskolor under 2008. Inspektionen pekade på några smärre förbättringsområden.

Nämndens anmälningar enligt HSL (hälso- och sjukvårdslagen) och SoL

Under 2008 har till nämnden inkommit en anmälan om missförhållanden enligt

Lex Maria och fem enligt Lex Sarah. Revisionskontorets uppföljning visar att nämnden har vidtagit adekvata åtgärder. Länsstyrelsen har under året behandlat två anmälningar enligt Lex Sarah. Nämnden har yttrat sig till länsstyrelsen. Ett ärende har avskrivits utan åtgärd och i det andra ärendet väntar nämnden på länsstyrelsens beslut.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Domar

Förvaltningen ser över rutinerna kring rapporteringen av domar. En lättöverskådlig modell för sammanställning håller på att tas fram och ska vara klar 31/10

Ej verkställda beslut enligt SoL och LSS

Förvaltningen ser över rutinerna kring rapporteringen av ej verkställda beslut. En lättöverskådlig modell för sammanställning håller på att tas fram och ska vara 31/10.

Stadens uppföljning och tillsyn

Stadens förskoleinspektörer har genomfört inspektion på Farsta förskoleområde. Den brist som förskolan behövde åtgärda utifrån gällande lagstiftning var att tydliggöra vem eller vilka som ansvarar för att föräldrarna får likabehandlingsplanen presenterad vid det årliga höstmötet. Samtliga förskolor inom området har reviderat planen och tydliggjort att personalen på avdelningarna genomför detta.

I övrigt arbetade förskolorna efter gällande lagstiftning men inspektionen föreslog några utvecklingsområden där de kunde bli lite tydligare. Det var att stärka kopplingen mellan målformulering, uppföljning och utvärdering för att skapa bättre förutsättningar för målstyrning. Vidare kunde den pedagogiska dokumentationen till stöd i självvärdering vidareutvecklas och jämställdhetsarbetet ur ett genusperspektiv tydligare integreras i värdegrundsarbetet. Slutligen kunde det mångkulturella arbetet konkretiseras tydligare och arbetet med natur och miljö vidareutvecklas till att bättre omfatta det ekologiska perspektivet.

Förskolorna har tagit till sig synpunkterna från inspektörerna vilket lett till att medarbetarna har utbildats i kultur-, jämställdhets- och genusfrågor. Enhetens målformuleringar har tydligare anpassats till läroplanens rubriksättning för de olika målområdena. Utöver detta har förskolorna på sina arbetsplatsträffar och planeringsdagar arbetat med att anpassa natur- och miljöarbetet för barnen utifrån det ekologiska perspektivet.

Hantering av tränings- och försökslägenheter

I revisionsrapporten konstateras:

Revisionskontoret har granskat om nämndens hantering av tränings- och försökslägenheter följer socialtjänstlagens krav på handläggning och dokumentation samt stadens riktlinjer för tränings- och försökslägenheter. Granskningen har baserats på uppgifter i stadens verksamhetssystem Paraplyet och ett urval om åtta personakter. Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämnden uppvisar brister i hanteringen av tränings- och försökslägenheter. Nämnden följer inte socialtjänstlagens handläggningsordning. Revisionskontoret kan dock konstatera och ser positivt på att nämnden under året arbetat aktivt med att utforma rutiner och underlag för hanteringen av försöks- och träningslägenheter.

Granskningen visade att det saknas ansökan om bistånd från individen. Det är i stället handläggaren som bedömer individens behov av en tränings- eller försökslägenhet och som framställer behovet i form av en ansökan hos förvaltningens bostadssamordnare. Nämndens handläggningsrutiner följer därmed inte socialtjänstlagens handläggningsordning.

I flera granskade ärenden har biståndsbeslut om insats fattats av handläggaren i samband med inflyttningen, dvs. när insatsen verkställs, i stället för vid utredningstillfället. Individens rätt att överklaga biståndsbeslut för boende i träningslägenhet försvåras av att beslutet fattas samtidigt som det verkställs. Granskningen visade vidare att besluten var villkorade enligt stadens riktlinjer, vilket innebär att insatsen i boendet gäller så länge de villkor som finns inskrivna i handlingsplanen uppfylls. Handlingsplanerna var dock bristfälliga eftersom det saknades de villkor som enligt stadens riktlinjer ska vara en förutsättning för att få och behålla ett hyreskontrakt. Även uppföljningen av boendet visade på brister eftersom riktlinjernas krav på dokumentation inte följs. Enligt revisionskontoret utgör inte stadens riktlinjer ett entydigt stöd till handläggarna. Riktlinjerna behöver utvecklas. Socialtjänstnämnden har i februari 2008 gett ett sådant uppdrag till sin förvaltning.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Arbetsätt och rutiner för utredning och beslutsförfarandet när det gäller handläggning av ansökningar om försöks- och träningslägenhet har ändrats så det överensstämmer med socialtjänstlagens handläggsordning. Även rutiner för dokumentationen i samband med handläggning och genomförande av insatsen försöks- och träningslägenhet har tagits fram och i vissa fall förtydligas för att de ska uppfylla stadens riktlinjer.

Handläggning och dokumentation inom socialpsykiatri

I revisionsrapporten konstateras:

Revisionskontoret har granskat hur Farsta stadsdelsnämnd handlägger och dokumenterar ansökan om insatser inom socialpsykiatri. Granskningen ska ge svar på om nämndens rutiner och arbetsformer följer regelverket för handläggning och dokumentation och i vilken omfattning nämnden använder DUR (utredningsmetod för Dokumentation, Utvärdering och Resultat). Vidare har granskningen omfattat en bedömning av om nämndens interna kontroll säkerställer en rättssäker handläggning och dokumentation.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att stadsdelsnämnden inte i tillräcklig omfattning följer regelverket för handläggning och dokumentation och därför behöver utveckla och stärka den interna kontrollen för att säkerställa rätts säkerheten inom socialpsykiatri.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Ett arbete har påbörjats för att säkerställa att ansökningar och ärenden handläggs och dokumenteras enligt gällande regelverk. En översyn av rutiner och arbetsmetoder ses över och utbildning planeras för handläggarna till hösten 2009.

Rutiner har införts som säkerställer att samtliga delegationsbeslut anmäls till nämnden i avvaktan på att detta blir möjligt att bevaka i paraplysystemet.

Styrning, uppföljning och kontroll

I revisionsrapporten konstateras:

Sammanfattningsvis görs bedömningen att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

Nämndens lednings- och styrdokument

Revisionskontoret bedömer att verksamhetsplan för år 2008 i huvudsak ansluter till kommunfullmäktiges mål.

Nämndens förvaltningsorganisation

Inom nämndens förvaltningsorganisation har det under året skett en del förändringar. Med stöd av externa konsulter har nämnden genomfört en översyn av barn- och ungdomsenheten inom avdelningen för individ- och familjeomsorg och biståndsenheten för personer med funktionsnedsättning. Resultatet av översynen visar att organisationen inte har varit tillräckligt ändamålsenlig och att ansvarsfördelningen inom verksamheterna behövde förtydligas. En ny organisation av förvaltningen genomfördes 1 januari 2009. I den nya

organisationen kommer bland annat större fokus att läggas på det förebyggande arbetet.

Enligt revisionskontorets uppfattning har nämnden genom översynen av organisation och ledning inom förvaltningen påbörjat ett omfattande och genomgripande arbete för att höja kvaliteten inom verksamheterna och ytterligare förbättra arbetet med uppföljning och kontroll.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen har sedan årsskiftet samlat arbetet kring barn och unga inom samma avdelning. Ett syfte med detta är att utveckla det förebyggande arbetet för att tidigt stötta ungdomar i riskzonen. En strategi för det förebyggande arbetet utarbetas och föreläggs stadsdelsnämnden på sammanträdet i juni.

Utvecklingsarbetet inom biståndsenheten för personer med funktionsnedsättning fortsätter i enlighet med vad som kom fram vid översynen.

I syfte är att möta de förändringar som gemensam IT och växel för staden innebär samt att utveckla det strategiska arbetet har en ny avdelning för planering, strategi och service bildats. Organisationen trädde i kraft den 15 maj. Den nya avdelningen ersätter avdelningen för ekonomi och avdelningen för personal och kansli.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

I revisionsrapporten konstateras:

Revisionskontorets bedömning är att det inom förvaltningen pågår ett systematiskt och aktivt besparingsarbete för att begränsa redovisade underskott inom verksamheterna. Några åtgärder är mer långsiktiga men sammantaget har insatserna varit tillräckliga för att nå ett kostnadsutfall inom budgeten.

Inom enheten för försörjningsstöd har ett aktivt arbete pågått för att förbättra mottagningsförfarandet. Handläggningen av försörjningsstöd har granskats med konsultstöd. Resultatet visar att det finns flera förbättringsområden.

Nämnden har byggt upp ett uppföljningssystem som innebär ett nära och regelbundet samarbete mellan ekonomiavdelningen och övriga avdelningar. Samtliga enheter inom förvaltningen har dessutom vid två tillfällen under året träffat bland annat stadsdelsdirektör och avdelningschef för att i samband med dessa möten följa upp och kontrollera verksamheten. Förvaltningens program för chefs- och ledarutveckling har varit ett viktigt stöd i det fortsatta arbetet med att följa upp såväl verksamhetens utveckling som ekonomi.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Det nära samarbetet mellan ekonomienheten och förvaltningens avdelningar fortsätter. Under 2008 vidareutvecklades metoderna för verksamhetsuppföljning.

Fokus har varit på äldreomsorgen. Förvaltningen fortsätter nu utvecklingsarbetet med övriga verksamhetsområden.

I syfte att skapa en effektiv organisation på alla nivåer har samverkan mellan olika funktioner i förvaltningen vidareutvecklats. Utvecklingsgrupper med utvecklingssekreterare, personaladministrativ konsult och controller inom respektive verksamhetsområde har bildats. Vidare genomförs en översyn av tre olika verksamheter (försörjningsstöd, hemtjänst och nämndadministration) enligt Lean-modellen. Syftet är att få ett effektivare resursutnyttjande och därmed öka servicen och kvaliteten för brukare och kunder.

Säkerhet i nämndens prognoser

I revisionsrapporten konstateras:

Sammanställningen visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit förhållandevis god under året vad gäller nettokostnaderna. En jämförelse mellan prognosen i tertialrapporterna och utfallet visar att resultatenheterna inom förskolan varit för försiktiga i sin bedömning av det ekonomiska resultatet.

Bruttoredovisningen visar att det finns förhållandevis stora avvikelser för både kostnader och intäkter i årets tertialrapporter jämfört med bokslutet. Detta beror delvis på medvetet försiktiga prognoser men även på att nämnden inte gjort tillräckliga omslutningsförändringar inom bland annat äldreomsorg och individ och familjeomsorg.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

För att förbättra prognossäkerheten inom de olika verksamhetsområdena har samtliga enhetschefer utbildats i prognosarbete under 2008 vilket även fortsätter under 2009 inom de områden där förvaltningen ser att ytterligare utbildning behövs. Uppföljningsverktyg gällande uppföljning av beslutade placeringskostnader har också utvecklats och biståndshandläggarna har haft gemensamma genomgångar av dessa uppföljningsdokument. Ekonomiavdelningen kommer att göra ett periodiserat utfall per sista april för att säkra prognoserna och fånga upp eventuella omslutningsförändringar.

Styrning och kontroll av ramavtal för städning hos några stadsdelsnämnder

(Rapport nr 7, oktober 2008)

I revisionsrapporten konstateras:

Revisionskontoret har genomfört en granskning av ett ramavtal för städtjänster för stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck, Älvsjö och Hägersten-Liljeholmen. Granskningen visar att följsamheten mot gällande rangordning inom avtalet är bristfällig vid alla i avtalet ingående nämnder. Vidare

visar granskningen att ansvaret för samordning och övergripande avtalsbevakning är uttalat bland de ingående nämnderna.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen har informerat berörda om vikten av att följa rangordningen inom avtalet.

Intern kontroll

I revisionsrapporten konstateras:

Revisionskontoret har granskat nämndens interna kontroll och bedömer sammanfattningsvis att den i huvudsak är tillräcklig även om det finns förbättringsåtgärder. En förutsättning för nämndens uppföljning och kontroll är att det årligen sker en skriftlig rapportering av kontrollarbetet i enlighet med planen.

Nämndens internkontrollplan

Revisionskontoret bedömer att nämndens internkontrollplan för år 2008 har förbättrats. Förvaltningens ledningsgrupp har löpande fått rapportering om resultatet av kontrollarbetet. Planen omfattar 11 granskningsområden och enligt förvaltningen har merparten av kontrollerna också genomförts. Granskningarna har bland annat resulterat i bättre rutiner för att säkra den interna kontrollen. En samlad dokumentation av om kontrollerna enligt planen har genomförts i alla delar saknas. Revisionskontoret uppfattning är att den internkontrollplan som nämnden fastställt för år 2009 utgår från en risk- och väsentlighetsanalys som har dokumenterats och kommunicerats väl inom organisationen.

Hanteringen av andras medel inom individ- och familjeomsorgen

Revisionskontoret har granskat nämndens hantering av andras medel, det vill säga medel som bland annat tillhör vårdtagare inom äldre- och handikappomsorgen och personer som är aktuella inom individ- och familjeomsorgen. Syftet med granskningen har varit att kontrollera om förvaltningen har en tillräcklig internkontroll i hanteringen av medel som inte tillhör staden.

Hanteringen bedöms fungera tillfredställande då det finns fungerande rutiner och löpande uppföljning och kontroller. Förvaltningen behöver dock se över och uppdatera den skriftliga rutinen. Vidare bedöms att hanteringen även bör kontrolleras (intern kontroll) av chefen eller någon kontrollfunktion t.ex. från ekonomiavdelningen.

Posthantering, diarieföring och utlämnande av handling

Revisionskontoret har granskat Farsta stadsdelsnämnds posthantering, diarieföring och utlämnande av handlingar. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden följer sekretesslagen, tryckfrihetsförordningens och stadens regler om

registrering, det vill säga diarieföring av allmänna och sekretessbelagda handlingar.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att stadsdelsnämnden inte helt följer sekretesslagens, tryckfrihetsförordningens och stadens regler angående diarieföring av allmänna och sekretessbelagda handlingar. Rutinerna för diarieföring och utlämnande av handling bedöms vara tillfredsställande. Nämnden bör utveckla rutinerna för posthanteringen. Granskningen visar vidare att det finns förbättringsområden angående fullmakter för postöppning av personadresserad post och anmälan av beslut till nämnden om att inte lämna ut handlingar. Även diarieföring av allmänna och sekretessbelagda handlingar är ett förbättringsområde.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Internkontrollplan

Arbetet enligt interkontrollplanen för 2009 pågår. Förvaltningen kommer i samband med årsredovisningen lämna en skriftlig rapport av arbetet.

Hanteringen av andras medel inom individ- och familjeomsorgen

Rutinerna för hanteringen av egna medel är uppdaterade. Det innebär bland annat att enligt upprättad överenskommelse skickas ett kontoutdrag ut en till två gånger om året till fullmaktsgivaren. Stadens rekommendationer är att förskottskassan bör avslutas. Förvaltningens arbete med detta förväntas vara klart sista juni 2009.

Ekonomienheten kommer att svara för den interna kontrollen av hanteringen av egna medel. Förvaltningen ser det som önskvärt att det finns övergripande rutiner från Stockholm stad för hanteringen av egna medel.

Posthantering, diarieföring och utlämnande av handling

Förvaltningen har sett över och åtgärdat rutinerna efter vad som framkommit vid revisionen bland annat har delegationsförteckningen setts över. Arbetet med fullmakter för postöppning av personadresserad post pågår och beräknas vara klart till hösten.

Nämndens bokslut och räkenskaper

I revisionsrapporten konstateras:

Farsta stadsdelsnämnds bokslut och räkenskaper är rättvisande.

Resultaträkningen för 2008 innehåller kostnader på ca 5,4 mnkr som avser ny-, till-, och ombyggnader i lokaler. Enligt revisionskontorets uppfattning borde dessa ha bokförts som en investeringsutgift. Revisionskontoret har uppmärksammat att nämnden inte har givits förutsättningar att följa kommunala redovisningslagen

eftersom stadsdelsnämnderna inte har tilldelats någon investeringsbudget för denna typ av åtgärder.

Bilaga

Revisionskontorets årsrapport 2008